

Ekologická perspektiva

Ekologický model

Ekologický či sociálně ekologický považuje instituce za systém usazený v konkrétním kontextu

Události by neměly být brány v potaz bez jejich kontextu (Kurt Lewin)

Chování je výsledkem interakce jedince a prostředí

Systemy jsou multi-úrovňové (různé úrovně analýzy) a multi-faktoriální (rozmanité faktory)

Vnímání prostředí a subjektivní odezvy hrají významnou roli

identické systémy a prostředí mohou být vnímány různě v závislosti na postojích a očekáváních

Ekologický model

- škola je systém s jednotlivými subsystemy
- vícero úrovní: třída, vedení školy, škola jako celek
- vícero faktorů: sociální sítě, fyzicko prostorové prostředí školy
- chování je vnímáno celostně – ovlivněno sociálním a fyzickým prostředím

Ekologický model

- osobní prostor – postoje lidí vůči prostoru kolem jejich těl
- problémové chování – ovlivněno či dokonce vyvoláno ekologickými faktory v konkrétním kontextu
- provázanost systémů – *ekologicko systémový model*
  - mikrosystém – role, vztahy (s vrstevníky)
  - mezosystém – vztahy školy a rodičů
  - exosystém – vztah rodičů k jiným rodičům
  - makrosystém – zahrnuje veškeré systémy v kulturním kontextu

Ekologický přístup k chování

- fyzické a prostorové prostředí
  - sociální prostředí
- a jejich vliv na chování

Prostorová dimenze prostředí – množství prostoru, hustota, úroveň zkušenosti davem, rozdělení prostoru, otevřenost prostoru

Poloha má specifický význam – vliv určitých lidí, objektů v bezprostředním okolí žáka

Vnímání žáka jak užívat prostor a toho, jak ho užívají druzí

Fyzické a biologické prostředí – teplota, světlo, hluk...

Ekologický přístup k chování

Organizační prostředí – velikost školy, třídy, struktura školy, školní pravidla, prostředí třídy

Důraz na interakce jedince a prostředí a jejich **vzájemné ovlivňování**

Problémové chování je nevyhnutelně kontextuální, různé napříč kontexty a systémy

Ekologické zhodnocení

- zaměření na školní řízení výuky a chování jako na celek, na školní pravidla, očekávání učitelů, vnímání třídního prostředí, na to jak žáci hodnotí školu a vztahy s vrstevníky...
- vnímání a očekávání, která o školním a třídním prostředí mají žáci a učitelé lze shromažďovat prostřednictvím self-reportních dotazníků
- interakce lze sledovat v různých kontextech, v různé dny, časy
- „měření stop“ – graffiti coby indikátor vztahu ke škole

Ekologická formulace

- chování je vyvoláno vlivem různých typů systémových a environmentálních faktorů – fyzické, prostorové, sociální, organizační, to vše ve specifickém kontextu
- problémové chování – výsledek vztahu jedince-prostředí
- **individuální proměnné** (temperament, kognitivní deficit) **interagují s proměnnými prostředí** (zasedací pořádek) **ve specifickém kontextu**

Ekologická intervence

- cílem je povzbudit pozitivní změny v konkrétních systémech, které dovolí, aby bylo negativní chování zaměřeno pozitivním

Typy intervencí:

- změna dynamiky vrstevnické skupiny skrze změnu zasedacího pořádku apod.
- restrukturalizace třídy
- změnit negativní vnímání a očekávání učitelů a žáků vůči sobě navzájem
- změnit styly vyučování

Ekologická intervence

- povzbudit participaci na životě třídy během vyučování – distribuce materiálů a pomůcek, aby bylo minimalizováno rušení
- změnit školní étos – změnit celoškolský přístup k učení a chování
- změnit vztahy mezi školou a domácím prostředím

Ekologické zhodnocení

- efekty ekologické intervence vůči problémovému chování
- před a post-intervenční stav – srovnání
- změny v chování
- změny v prostředí
- změny ve vnímání, postoji i očekávání vůči prostředí,